

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 13 «БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ТА ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ»

Освітньо-професійний ступінь	Фаховий молодший бакалавр
Галузь знань	G «Інженерія, виробництво та будівництво»
Спеціальність	G19 «Будівництво та цивільна інженерія»
Освітньо-професійна програма	«Будівництво та експлуатація будівель і споруд»
Курс / семестр	I курс / 1 семестр
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС / 90 годин
Структура навантаження	36 год. лекцій; 18 год. практичних занять; 36 год. самостійної роботи
Форма підсумкового контролю	Диференційований залік
Викладач	Чернавських Віталій Владиславович
Контактна інформація	E-mail: chernavskih.vitaliy@gmail.com Консультації: за погодженням графіком

Курс про те, як розпізнавати небезпеки, оцінювати ризик, зберігати життя і здоров'я, надавати домедичну допомогу та безпечно діяти під час надзвичайних ситуацій — із професійними прикладами з будівництва та експлуатації будівель і споруд.

1. НАВІЩО ВИВЧАТИ ЦЮ ДИСЦИПЛІНУ

Безпека життєдіяльності та цивільний захист формують здатність майбутнього фахівця бачити небезпеку до того, як вона призведе до травми, аварії або надзвичайної ситуації. У межах курсу здобувач освіти вивчає системний і ризик-орієнтований підхід, людський фактор, природні, техногенні та соціальні загрози, основи домедичної допомоги й цивільного захисту. Професійні приклади пов'язані з будівництвом: роботами на висоті, будівельною технікою, електричними й механічними чинниками, пилом, пожежами та можливими руйнуваннями будівель і споруд.

Після завершення курсу здобувач освіти зможе:

- ідентифікувати й класифікувати небезпеки, визначати їх джерела, умови реалізації та можливі наслідки;
- оцінювати індивідуальний і груповий ризик та обґрунтовувати заходи його зниження;
- аналізувати психофізіологічні чинники безпеки, виявляти ознаки втоми і стресу;
- оцінювати природні, техногенні, фізичні, хімічні, біологічні та соціальні небезпеки;
- проводити навчальне ергономічне оцінювання робочого місця;
- аналізувати типові небезпечні ситуації на будівельному майданчику за схемою «небезпека — причина — наслідок — захист»;
- застосовувати базові алгоритми домедичної допомоги при типових травмах та невідкладних станах;
- діяти після сигналу оповіщення, користуватися алгоритмами укриття та евакуації й обирати безпечну поведінку під час надзвичайних ситуацій.

2. КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Дисципліна спрямована на формування ЗК1, ЗК2, ЗК9* і СК1: відповідальної громадянської поведінки, ціннісного ставлення до здоров'я та безпеки, володіння базовими методами захисту

людей від наслідків аварій і надзвичайних ситуацій, уміння користуватися нормативною, технічною та довідковою літературою у будівництві.

РН	Що це означає в межах дисципліни
РН5	усно й письмово описувати професійні ризики та безпечні дії державною й іноземною мовами; формулювати висновки до практичних робіт.
РН7	виявляти ризики нещасних випадків і аварій на об'єктах будівництва; добирати заходи захисту людей і довкілля.
РН18	обирати безпечні дії в разі аварії або надзвичайної події: оповіщення, домедичну допомогу, укриття й евакуацію.

3. КАРТА КУРСУ

Навчальний матеріал об'єднано у три змістові модулі по 30 годин. Послідовність побудована від теоретичних основ БЖД та здоров'я до соціальних, психофізіологічних і техногенних чинників у будівництві, а завершується домедичною допомогою, аналізом ризику та цивільним захистом.

Модуль 1. Теоретичні основи безпеки життєдіяльності. Людина і здоров'я	30 год.	6 лекцій; 3 практичні; 6 тем СРС
Модель життєдіяльності; системний підхід; джерела й класифікація небезпек; індивідуальний, груповий і прийнятний ризик; психічні процеси та людський фактор; здоров'я, адаптація й профілактика шкідливих звичок.		

Модуль 2. Соціальні та психофізіологічні чинники безпеки. Ергономіка і техногенні небезпеки у будівництві	30 год.	6 лекцій; 3 практичні; 6 тем СРС
Соціальні загрози та безпека в урбанізованому середовищі; втома і стрес; фізичні, хімічні, біологічні й енергетичні чинники; ергономіка робочого місця; причини аварій і руйнувань будівель та споруд.		

Модуль 3. Домедична допомога, аналіз ризику та цивільний захист	30 год.	6 лекцій; 3 практичні; 6 тем СРС
Безпека місця події; первинна оцінка постраждалого й домедична допомога; аналіз природного та техногенного ризику; оповіщення, укриття й евакуація; захист населення та територій під час надзвичайних ситуацій.		

4. ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА КУРСУ

Практичні заняття становлять 18 годин. Кожна робота виконується за методичними рекомендаціями з використанням навчальних алгоритмів, таблиць, розрахунків, ситуаційних завдань та професійно орієнтованих прикладів. Усі роботи проводяться по 2 години.

№	Практична робота	Год.
1	Теоретичні основи безпеки життєдіяльності	2

№	Практична робота	Год.
2	Психічні властивості і процеси особистості	2
3	Здоров'я і механізми його підтримки	2
4	Вплив факторів соціального середовища на людину	2
5	Втома та стрес	2
6	Ергономічна оцінка робочого місця	2
7	Надання долікарської допомоги	2
8	Аналіз ризику виникнення небезпеки	2
9	Небезпеки природного, техногенного походження та безпека в умовах надзвичайних ситуацій	2

5. САМОСТІЙНА РОБОТА

Самостійна робота становить 36 годин і охоплює 18 тем по 2 години: по шість тем у кожному з трьох змістових модулів. Вона поглиблює зміст лекцій і практичних занять. Формою контролю є структурований конспект, таблиця, схема, ситуаційне або індивідуальне завдання, а також усне пояснення опрацьованого матеріалу.

- Аксіома потенційної небезпеки. Методологічні основи та системний підхід у БЖД;
- Таксономія, ідентифікація, номенклатура, квантифікація та системний аналіз небезпек;
- Кількісне оцінювання ризику та порівняння рівнів ризику;
- Психофізіологічний стан людини, поведінкові реакції та індивідуальні особливості безпечної діяльності;
- Здоров'я і патологія. Показники індивідуального здоров'я та фактори ризику;
- Профілактика шкідливих звичок, загартування та зміцнення здоров'я;
- Соціальні небезпеки та небезпеки сучасного урбанізованого середовища;
- Психофізіологічна характеристика умов праці та профілактика втоми і перевтоми;
- Негативні фактори енергетичного походження та засоби захисту;
- Патогенна дія фізичних, хімічних і біологічних чинників та профілактичні заходи;
- Ергономічні принципи та технічні засоби забезпечення безпеки робочого місця;
- Причини аварій і руйнувань будівель та споруд, людський, технічний і організаційний фактори;
- Первинна оцінка стану постраждалого, виклик екстреної допомоги та базова послідовність дій;
- Домедична допомога при ранах, кровотечах, травмах, отруєннях та утопленні;
- Оцінка природного і техногенного ризику та обґрунтування заходів його зниження;
- Класифікація надзвичайних ситуацій і алгоритми дій при природних загрозах;
- Оповіщення, засоби індивідуального і колективного захисту, укриття та евакуаційні заходи;
- Інженерний, радіаційний, хімічний, медичний і біологічний захист населення та територій.

Індивідуальні завдання виконуються в межах самостійної роботи за темами відповідного змістового модуля. Окремого додаткового годинного навантаження вони не утворюють.

6. ЯК ФОРМУЄТЬСЯ ОЦІНКА

Оцінювання здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою. Максимум 70 балів здобувач набирає протягом семестру, ще 30 балів — за підсумкову роботу диференційованого

заліку. Поточний контроль охоплює практичні роботи, самостійну роботу та три модульні контролю.

Вид роботи	Формат	Макс. бал
Практичні роботи №1–9	9 × 4 бали	36
Самостійна робота	по 6 балів за кожним із трьох модулів	18
Модульний контроль №1	тестові та/або ситуаційні завдання	5
Модульний контроль №2	тестові та/або ситуаційні завдання	5
Модульний контроль №3	тестові та/або ситуаційні завдання	6
Поточний контроль разом		70
Підсумкова робота (диференційований залік)	3 блоки по 10 балів	30
РАЗОМ		100

Що оцінюється на практичній роботі

- повнота й правильність виконання завдання;
- коректність розрахунків, таблиць, схем або алгоритмів;
- обґрунтованість висновків і запропонованих заходів безпеки;
- дотримання вимог безпеки під час навчального відпрацювання;
- здатність коротко пояснити й захистити отриманий результат.

7. ДИФЕРЕНЦІЙОВАНИЙ ЗАЛІК

Диференційований залік проводиться у формі підсумкової роботи на 30 балів. Він перевіряє розуміння теоретичних положень, уміння аналізувати небезпеки та приймати безпечні рішення у практичній ситуації. Банк містить 60 теоретичних питань, 60 теоретико-аналітичних питань і 30 практично орієнтованих (ситуаційних) завдань, порівну за трьома змістовими модулями.

- Блок 1 — теоретичне питання — до 10 балів;
- Блок 2 — теоретико-аналітичне питання — до 10 балів;
- Блок 3 — практично орієнтоване (ситуаційне) завдання — до 10 балів.

ПРИКЛАД ПІДСУМКОВОЇ РОБОТИ	Макс. бал
1. Теоретичне питання. Що таке ризик? Поясніть індивідуальний, груповий і прийнятний ризик.	10
2. Теоретико-аналітичне питання. Проаналізуйте, як втома, увага і швидкість реакції впливають на безпеку будівельних робіт.	10
3. Практично орієнтоване (ситуаційне) завдання. На будівельному майданчику пошкоджено риштування. Визначте небезпеки, можливі наслідки та першочергові дії.	10

Для допуску до підсумкової роботи потрібно набрати за модулями 1–3 відповідно не менше 14/23, 14/23 і 15/24 балів, а за поточну та модульну роботу — не менше 42/70. Диференційований залік складено за умови отримання не менше 18/30 балів за підсумкову роботу і не менше 60/100 балів загалом. Порядок повторного складання та переведення оцінки визначають положення закладу.

8. ПРАВИЛА РОБОТИ НА КУРСІ

Відвідування та відпрацювання. Пропущене заняття необхідно опрацювати за матеріалами курсу та виконати визначене викладачем завдання.

Практичні роботи. Робота вважається виконаною після подання результату, формулювання висновку та підтвердження розуміння використаного алгоритму.

Самостійна робота. Матеріал подається у вигляді структурованого конспекту, таблиці, схеми, ситуаційного або індивідуального завдання. Важливим є розуміння, а не механічне переписування тексту.

Модульний контроль. Проводиться після кожного змістового модуля у формі тестування та/або коротких ситуаційних, розрахункових і аналітичних завдань.

Академічна доброчесність. Письмові, розрахункові та ситуаційні завдання виконуються самостійно. Використані джерела та цифрові інструменти не повинні підміняти власне пояснення результату.

Безпека. Домедичні прийоми відпрацьовують на тренажерах або в умовних сценаріях під контролем викладача. Заборонено навчальні дослід з діючою електромережею, вогнем, небезпечними речовинами та будівельним обладнанням у небезпечних режимах.

Комунікація. Питання щодо матеріалу, відпрацювання та консультацій узгоджуються з викладачем у визначений закладом спосіб.

9. ЯК УСПІШНО ПРОЙТИ КУРС

1. Опрацюйте лекційний матеріал до виконання відповідної практичної або самостійної роботи.
2. Виконайте та захистіть усі 9 практичних робіт.
3. Опрацюйте всі 18 тем самостійної роботи та виконайте визначені індивідуальні завдання.
4. Після кожного модуля повторюйте ключові поняття, алгоритми й типові небезпечні ситуації.
5. Підготуйтеся до трьох модульних контролів: кожний охоплює матеріал відповідного змістового модуля.
6. До диференційованого заліку підготуйтеся до трьох блоків підсумкової роботи: теоретичного, теоретико-аналітичного та ситуаційного.

Головний результат курсу — уміння бачити небезпеку системно: визначати її джерело й можливі наслідки, оцінювати ризик, обирати обґрунтовані заходи захисту та відповідально діяти в умовах аварії або надзвичайної ситуації.

Викладач

Віталій ЧЕРНАВСЬКИХ